

ПРОГЛАС

Издание на Филологическия факултет
при Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“

кн. 2, 2017 (год. XXVI), ISSN 0861-7902

Мария Грозева¹

ОТНОВО ЗА ЕЗИКА В ИНТЕРНЕТ

Maria Grozeva

INTERNET LANGUAGE REVISITED

The language used on the Internet continues to attract the interest of researchers from various scholarly fields. The rapid development of information technology and the specific characteristics of the new media environment bring about changes in the language, as well as the emergence of new electronic genres and styles. The issue being discussed in the present study is to what extent Internet language can be considered a different web-language, an internet-language, or whether it is rather a language variety, a type of a cultural dialect. In addition, it is worthwhile tracing the changes and the trends that are discernible in this language variety – whether it is diverging from- or converging on the standard language norm, or whether it is developing and imposing its own rules and norms.

Keywords: *language on the Internet, abstand language, web dialect, language of comments, blogs and forums, trends*

Езикът, използван в интернет, продължава бudi интереса на изследователи от различни научни области. Бързото развитие на информационните технологии и спецификата на новата медийна среда предполагат промени в езика, появата на нови електронни жанрове и стилове. Въпросът, който тук се разисква, е в каква степен можем да говорим за езика в интернет като различен уеб-език, интернет-език или това е по-скоро вариант на езика, вид културен диалект. Интересно е също така да се проследят промените и тенденциите, които настъпват в този вариант на езика – отдалечава ли се или се приближава към стандартната езикова норма, или развива и налага собствени правила и норми.

Ключови думи: *език в интернет, абщанд-език, уеб-диалект, език на коментарите, блог, форум, тенденции*

Увод

От появата на възможността за комуникация чрез глобалната мрежа езикът, който се използва за общуване в нея, неизменно е в обсега на вниманието на изследователите. Промените, които развитието на комуникационните технологии налага, водят до промени в различни сфери на обществения живот. За разлика от предходни епохи днес тези промени протичат изключително бързо, не в рамките на две или три поколения, а неколкократно в рамките на само едно поколение. За сравнение: ако по-рано научавахме новостите от света по радиото или телевизията, получавахме вести от близки и приятели чрез писма или телефонен разговор, то днес това става в реално време чрез звук и картина. Леонард (Leonard 2015)² определя ситуацията като „драматична дигитализация, автоматизация, виртуализация и роботизация, случваща се навсякъде около нас, във всички сфери на обществото, управлението и бизнеса – и това е само началото“.

¹ **Мария Грозева** (Maria Grozeva) – проф. дн в департамент „Романистика и германистика“ в Нов български университет, mgrozeva@nbu.bg.

² Wir sind Zeugen einer dramatischen Digitalisierung, Automatisierung, Virtualisierung und Robotisierung, die überall um uns herum stattfindet, und zwar in allen Bereichen der Gesellschaft, in der Regierung, und in der Geschäftswelt – und das ist erst der Anfang.” (Leonhard 2015 – превод М.Г.)

Специфика на комуникацията в интернет

Неоспорим е фактът е, че съвременният човек става все по- зависим и привързан към използването на съвременните медии и трудно си представя ежедневието си без тях. Възможностите за комуникация чрез интернет стават все повече и по-разнообразни: блогове, форуми, имейл, Скайп, социалните мрежи Фейсбук, Туитър, Уотсап, Тъмблър, Редит, Инстаграм, Вайбър са само част от най-разпространените приложения, чрез които се обменят съобщения, снимки, видеоматериали. Известно е правилото, че ако търсиш някого, най-лесно ще го откриеш чрез Фейсбук. Различни проучвания сочат обаче, че сред дигиталното поколение има вече изградени определени предпочитания: електронната поща е за служебно ползване, съобщенията във Фейсбук или в Инстаграм, – за по-широк кръг приятели, Уотсап, Месинджър и др. – за общуване със семейството и близките.

За разлика от традиционните печатни медии, радиото и телевизията, съчетаващи картина и печатна или устна реч, звук и картина, новата медийна среда – киберпространството – се характеризира със симултансност, хипертекстуалност, полифункционалност, минимализиране на пространствено-времевата разлика, възможност да се смесват различни знакови системи, текстови видове и жанрове, писмена и устна комуникация. Към това трябва да прибавим и свойството ѝ непрекъснато да се усъвършенства и да предлага нови и нови технически възможности за комуникация. Това изгражда ново отношение към интернет-средата, тя не е вече просто среда, а условие за съществуването на човека (te Wildt 2012: 46сл)

Комуникацията в интернет протича почти изцяло в писмен вид, но същевременно силно се доближава до устната реч, което се дължи на почти пълното заличаване на пространствено-времевата разлика. Този факт дава на участниците чувството, че диалогът протича в почти естествения си ход, което налага и максимална бързина при подаване на следващото съобщение, без да се отделя особено внимание на изказа. Правилата – правописни, граматични, лексикални, стилови – могат да бъдат пренебрегнати, щом не прочат на бързата и успешна комуникация с партньора, още повече, че допуснатите грешки могат да бъдат почти веднага коригирани, както това става при разговор. Този начин на общуване силно се доближава до устната разговорна реч и това дава основание за спорове каква е формата на съществуване на използванятия в киберпространството език, защото той не е нито писмена реч, нито устна реч, а по-скоро смесица между тях. Това намира отражение и в използваните названия за езика в интернет: „писмена устност“, „спонтанна писменост“, „писмена разговорна реч“, „interactive written discourse“, „written speech“, „wired style advises“. Това дава основание на Дейвис и Бруър (Davis/Brewer 1997: 2) да твърдят, че „развитието на езика в интернет илюстрира реалното напрежение между естеството на средата и целите и очакванията на нейните потребители. Сърцевината на въпроса вероятно е връзката на езика в интернет с говоримия и писмения език“.³ От казаното следва, че въпреки писмения си характер езикът в интернет носи белезите и на устната реч и по сполучливата метафора на Н. Барон (2000: 248) може да бъде определен като „emerging language centaur – part speech, part writing“. Ако приложим модела на Кох/Йостеррайхер (Koch/Österreicher 1985), бихме могли да определим тази употреба на езика като концептуална устност, което означава, че съобщението е замислено като устна реч, но е предадено в писмена форма. В зависимост от жанра в интернет-комуникацията (блог, форум, СМС, Туитър и пр.) той може да се приближава или отдалечава към полюсите на устността или писмеността. Други автори като напр. Андруцопулос (Androutsopoulos, 2007: 81), приемат за по-точно названието „вторична писменост“, която включва елементи от устната комуникация и може да бъде определена като „преднамерена спонтанност“.

Опити за определянето на езика в интернет не липсват и в българската езиковедска литература (ср. изследванията на Н. Михайлова 1999, Кирова 2002, 2003, 2004; Ликоманова 2005; Грозева 2011; Коцев 2016). За изследвания жанр на електронните писма И. Ликоманова (2005) избира названието „вторична устност“, тъй като, макар и опиращи се на писмеността, електронните писма имат за свой иманентен признак устността. Опитвайки се обобщи писмената форма на използванятия в интернет език и неговите ясно изразени черти от разговорната реч, Р. Коцев (2016) предлага свой вариант – „писмена

³ „The evolution of Netspeak illustrates a real tension which exists between the nature of the medium and the aims and expectations of its users. The heart of the matter seems to be its relationship to spoken and written language“ (превод – МГ)

разговорна реч“. Може да се спори, кои от предлаганите названия са по-точни и удачни, защото всяко от тях, в зависимост от предпочтенията на изследователя, поставя акцента върху признаците на писмената или на устната реч. Очевидно във всички електронни жанрове и текстове са налице признаците на писмената или на устната реч, но тяхното сътуриране в пространството между полюсите „концептуална писменост : концептуална устност“, респ. „близост : отдалеченост“ в деиктичното пространство зависи в голяма степен от спецификата на жанра.

Социолект или езикова система?

При изследването на езика в интернет съществува още един спорен въпрос – какво представлява той всъщност – отделна езикова система, което личи от често използваните названия уеб-език, интернет-език, Netspeak, Netzsprache, или вид подсистема на езика – социолект или вид диалект/вариант на книжовния/литературния език. Хъдсън (Хъдсън 1995: 66) определя социолекта (социалния диалект) като характерен начин за употреба на езика от определена социална група, която е ясно разграничима по отношение на други социални групи. Според Щайнх (Steinig 1976:14f)⁴ „(1) Социолектът показва езиковото поведение на обществено разграничима група от индивиди. (2) Не е наложително индивидите да осъзнават принадлежността си към определена група; същественото е, че те се възприемат от носители на други езикови варианти като принадлежащи към тази определена група. (3) Социолектите и диалектите не се разбираят като непосредствено и обективно възможни езикови варианти, а като определяни чрез изследване на нагласите и оценките на носителите им по отношение на техния собствен езиков вариант и/или езиковия вариант на други носители“.

С оглед на казаното по-горе за езика в интернет като за социолект бихме могли да говорим преди масовото навлизане на комуникацията чрез интернет, която обхваща само определена група, разграничима по някакъв признак – блогъри, форумци, ползватели на различните социални мрежи. На практика днес обаче говорим за огромен брой носители на даден език, които използват почти всички възможности на интернет за обмен на информация помежду си и общият признак между тях е именно използването на езика за този обмен с всички негови отличителни признания, а различията са основно жанрови и стилови. Какво представлява тогава езикът в интернет?

В социолингвистичните изследвания за определянето на отношенията книжовен/литературен език : диалект/езиков вариант се използва тричленната парадигма аусбау-език – абщанд-език – дах-език (Ausbausprache – Abstandsprache – Dachsprache), предложена от Х. Клос (Kloss 1978), прецизирана и допълнена от Г. Босонг (2008). Чрез нея се избягват отрицателните и политизирани конотации, когато се говори за диалект. Под аусбау-език Клос (ibd.) разбира езиков вариант, който подлежи на развитие и на който съществува художествена и научна литература. За него е характерна определена степен на нормираност по отношение на правописа, граматиката и лексиката, като показва минимални отличия от близки езикови варианти. Аусбау-езикът може да служи като национален или административен език. Абщанд-езикът се отличава в такава степен от друг/други езикови варианти, че не може да бъде определен като тяхен диалект. Разликите могат да бъдат открити както в лексикалната, така и в граматична система. Клос (ibd.) посочва, че отстоянието от литературния/стандартния език може да бъде различно. На този въпрос се спира Босонг (2008: 25сл.), който уточнява това отстояние, като предлага за езикови варианти с голямо отстояние от други варианти и ниска степен на възможности за развитие да остане названието абщанд-език, докато за вариант с малко отстояние от другите и висока степен на развитие да се приеме „културен диалект“. Ако се върнем към езика в интернет, то той показва малка отдалеченост от книжовния/литературния език, която се изразява в неговата особеност да съчетава писмената форма с особеностите на устната разговорна реч, от една страна, и голяма възможност за развитие, от друга. Дали в този случай не бихме могли да говорим за културен вариант на езика, който да назовем уеб-диалект или интернет-диалект?

⁴ „(1) Ein Soziolekt repräsentiert das Sprachverhalten einer gesellschaftlich abgrenzbaren Gruppe von Individuen. (2) Es ist nicht notwendig, daß sich die Individuen bewußt sind, daß sie zu einer bestimmten Sprechergruppe gehören; entscheidend ist, daß sie von Sprechern einer abweichenden Varietät als zu dieser bestimmten Sprechergruppe zugehörig empfunden werden. (3) Soziolekte und Dialekte werden nicht als unmittelbar und objektiv vorstellbare Varietäten aufgefaßt, sondern können erst durch die Erforschung der Einstellungen und Bewertungen von Sprechern gegenüber ihrer eigenen Varietät und/oder der Varietät von anderen Sprechern als solche bestimmt werden. [...].“ (превод – МГ)

За да потърсим отговор на този въпрос ще проследим промените, настъпили в интернет-диалекта, използван във форумите и блоговете на български език, като съпоставим наблюдаваните особености в периода 2008 – 2010 г. с тези от 2016 – 2017 г. Това е период от близо осем години, но при темповете, с които нараства броят на потребителите на интернет и тяхното активно участие в блогове, във форуми, в многобройните социални мрежи, може да се очаква и по-бързо развитие на използвания там езиков вариант. Важно е да уточним, че тази съпоставка се базира на коментарни блогове и форуми, като не са анализирани употреби на езика, използван в социалните мрежи.

Изследването на българския език в коментарни блогове и форуми в периода 2008 – 2010 г. показва следните особености:

а) Писмено базираната комуникация в коментарните блогове и форуми налага използването на компенсаторни стратегии за предаване на липсващата прозодиката и кинезиката, като се използват повторения на препинателни знаци, частици, гласни, графично оформление (подчертаване, удебеляване, курсив), писане с главни букви, емотикони. В този период все още доста често, макар и силно критикувано, се среща писането на „маймуница“. Същото се отнася и до писането с главни букви, което тук се тълкува като „крещене“, „викане“. Ето няколко примера:

(1) **Кобург Велчев** April 13th, 2011S10:09 am⁵

[...] А цената на урана, червени мафиоти и агенти на ДС, расте !!!!!! [...] (<http://MartinDimitrov.com>)

(2) **Мунчо** в юни 29th, 2010 в 15:33

[...] Аууу на Прокопчо са му били шута.
Хехехехехехехехе. (www.barekov.com)

(3) Posted by **Kari** в дек. 8th, 2009 в 12:42

ЗА СЪЖЕЛЕНИЕ СА ПРОПУСНАЛИ ДА ЗАБЕЛЕЖАТ, ТО ВСЕ ТЪПКАНЕ, ТЪПКАНЕ И ГАЗЕНЕ НА ХОРАТА, ТА КОЛКО (www.barekov.com)

б) По отношение на спазването на етикета (нетикета) се забелязва по-честа употреба на неучтивата форма в сравнение с учтивата. Тук следва да се отбележи, че поради неспазване на право-писните правила е трудно да се прецени, дали с използването на второ лице множествено число не се има предвид именно учтиво обръщение. Поименното обръщение, както и официалните *госпожо/господине* се откриват основно в съобщения в блогове на известни личности или се използват иронично.

в) Участниците в блоговете и форумите използват всички видове изречения, като се установява лек превес на простите и разширени прости изречения, към които са включени също елиптичните изречения и анаколутите. С най-голяма частотност са съобщителните и въпросителните изречения, следвани от подбудителните и елиптичните, което е характерно за диалогичната реч и свидетелства за спонтанност. Същевременно обаче, в подкрепа на тезата за вторична устност на езика в интернет, наличието на голям брой сложни изречения свидетелства за обмислена и логически организирана информация. Предпочитанията тук са към допълнителните и определителните изречения (за повече подробности, вж. Грозева 2011: 107-125).

(4) **ИБ** 07.01.2011

[...] Този път той отново е партньор на съюзниците. [...] Преди 20 години те бяха враговете на онзи военен разузнавач. Посланикът и разузнавачът обаче са един и същи човек. [...] (<http://ivanbedrov.com>)

(5) **симо-** 14 Oct 2010; 20:49

[...]

CBfan- 14 Oct 2010; 21:50

@ симо

Правиш ли разлика между икономика и бизнес?

симо- 14 Oct 2010; 22:07

а ти правиш ли разлика между микро и макро мениджмънт? (<http://ikonomika.org>)

(6) **mean-** 28 Oct 2010; 15:53

Пълна трагедия ... (<http://ikonomika.org>)

⁵ Всички цитирани примери са без корекции от страна на автора – М. Г.

(7) Любомир Попов- 12 Jun 2007; 18:04

Аз още не съм видял работодател да е вдигнал заплатата на хората, въпреки, че тази година бяха намалени осигуровките с 2 пункта (<http://ikonomika.org>)

г) Промените в лексикалната система на езика са най-лесно забележими за неговите носители. Комуникацията чрез интернет се отличава с това, че тук се „срещат“ и общуват хора от различна социална и културна среда, с различна степен на образованост, различен професионален опит и степен на владеене на родния език. Всичко това намира отражение в цялостното боравене с езика и особено в използваната лексика, тъй като начинът, по който се изразяваме, ни характеризира и като личности. Като основна тенденция в лексикалната система може да се отбележи фактът, че тук езикът е сравнително по-малко формален, отколкото в писмената комуникация и може да бъде определен като стилов микс между книжовния и разговорния език, в който се използват както изрази, характерни за писмения литературен език, така и такива, характерни за разговорния език и диалектите (Bins/Piwinger 1997: 327; Filinski 1998:39сл.). В зависимост от обсъжданата тема в съобщенията може да бъдат открити както специализирана лексика и термини, така и типичните за разговорния език частици, редукция, съкращения, жаргонни изрази, вулгаризми. Така от компютърния жаргон срещаме *спамъ, рисетвам, онлайн, шипвам модул за ePay и пр.* За изразяване на отрицателни нагласи и оценки се използват остарели и диалектни думи, турцизми, жаргонизми и изрази от разговорния език като *офайdosвам се, кефя се, дередже, чалдисвам се, хваща дикиши, пич, плямпаши, да се поотъркаши в Столипиново, не ми пука, мрънкам, да те светна, подвивам си опашката, правя си устата, плескам глупост след глупост, пеняя се, тъпаци-примитиви, комплексари, папкам, дървена философия, бакалски сметки, балъци, мутра,* както и по-неутрални изрази като *Хайде стига глупости!, Не е свeta вода ненапита! или по-емоционалните Абсолютна Цигания!!!, Дерибейщани!!!, Веднага свали гащите/гарда!*

Тук трябва да споменем и игрите на думи като *Бандити от всички страни, съединявайте се!* или *Лукойл ке падне!* вместо известния лозунг „Пролетарии от всички страни, съединявайте се!“ или изречението от „Под игото“ на Иван Вазов: „Турция ке падне в лето 1876!“.

Какво се е променило в езика на участниците в блоговете и форумите днес? При обработката на мненията от коментарни блогове и форуми в периода 2016 – 2017 г. е видно следното:

а) При графостилистичното оформление на съобщения се използва основно кирилица, а не латиница, известна още като „маймуница“. Латиница се използва главно в случаите, когато съобщението е на друг език. Заслуга за тази положително промяна имат както въведените при регистрацията изисквания към участниците във форумите и блоговете, така и усилията на техните модератори и администратори, организираните кампании, а също и нетърпимостта към „маймуницата“, проявявана от страна на самите блогъри и участници във форума. Значително по-рядко се среща писането с големи букви, като то служи наред с удебеления шрифт главно за актенциране и насочване на вниманието на другите:

(8) drugi.blog.bg 07.10 00:13

“Нека лъжат! Нека те оплюват! Нека крецият, нека си дерат гърлата и вдигат врява до Бога! Това е свидетелство, че няма какво да възразят. **ТОВА Е ПРИЗНАНИЕ.**”

(9) idproxima 30 Юли 2016 20:58От: Czech Republic

Какво пък, зер по един нокът не възстановяват целия динозавър?

В потвърждение на това... В последно време **по един единствен горен предкътник е възстановен първия Чирпански прародител на човекоподобните.** Много преди всякаакви африкански следи.

ЧИРПАНСКИ прачовек!

Итерации на букви или препинателни знаци като израз на емоциите на участниците се използват по-рядко в анализирания материал, като повторенията на букви по-скоро имитират удължването на гласен звук в устната реч (*Малеий!*). Неспазването,resp. непознаването на правописните и интерпунктуационните правила обаче е все така тревожно често.

б) По отношение на нетикета следва да отбележим категоричния превес на обръщението във 2-ро лице ед. число, което почти изцяло вече измества официалното „Вие“. Обяснението за този факт

можем да потърсим в две посоки. Първото е, че анонимността на участниците във форумите и коментарните блогове им позволява отказ от официалната форма. По-вероятно обаче е другото обяснение, а именно преднамереното използване на обръщението на „ти“, което скъсява дистанцията към другите пишещи и свидетелства за принадлежност към изградена своеобразна общност с интереси към определени въпроси. Това мнение се подкрепя и от прибавянето към обръщението на „ти“ и избрания от участника псевдоним, което добре илюстрира следващия пример:

(10) Incognito 30 Юли 2016 22:18 От: France

Абе, Рорик, къде остави планарните печива, та се заби в линеарните писмености? Остави ги на Меркюри и Мизийката! (Форум на в-к „Сега“ <http://www.segabg.com>)

(11) Miziika 30 Юли 2016 18:51

Щурчо, Орфей не е бил разпнат, а разченен като Балканджи Йово, че и по-конкретно и подробно. приложили са му *спарагмос*, разкъсване на парчета. подарявам ти тази древногръцка дума да блеснеш някъде с нея като светулка с цигулка. (Форум на в-к „Сега“ <http://www.segabg.com>)

в) Резултатите от синтактичния анализ на използванието в постингите видове изречения показват същата богата палитра от различни видове прости и сложни изречения, както и в предходното изследване. В зависимост от жанра, стиловия регистър, обсъжданата тема и емоционалната ангажираност на участника в някои постинги се срещат прости подбудителни, възклициателни и въпросителни изречения (пример 12), докато в други преобладават съобщителните, сложните съставни, съчинени и смесени изречения за причина, условия, цел и пр. (пример 13). Константна остава високочестотната употреба на елиптични изречения и анаколути (пример 14).

(12) annetaz 04 Юли 2017 05:59

[...] Най-после в нещо да съм съгласна с Ангелов. Направо ми идва да се гръмна! Ама защо приятелчетата на Прокопиев пишат статийки против неговите цели? Пишат ги, защото стана ясно, че външните фактори не искат борда да падне. [...] (форум на в-к „Сега“ <http://www.segabg.com>)

(13) Anne 23 август 2016

[...] Глупавите ни съюзи, склучени от продажници на власт, ни поставиха в тази ситуация съвсем законно да сме огромен бежански лагер. За още по-голямо съжаление няма и воля у народа да се защитава – по-скоро всеки опит за защита, дори само споменаването на желанието за защита води големи глутници толерасти, които да викат и навличат на съгражданите и държавата си наказания, за да подхранват предателските си душици и да вземат едни грантчета. [...] (<https://www.kaldata.com/forums/topic/255159>)

(14) piox 06.10.2017 21:04:31

Ама че наглост! Било напълно нормално да настаняваш близки и роднини на държавна хранилка и да им даваш обществени поръчки! Щото, видиш ли, нямало как да се намерят други хора! Хахаха! Уникален анализ, просто шедьовър на журналистическата мисъл) (<https://www.24chasa.bg/mnenia/article/6482522> © www.24chasa.bg)

Един по-обстоен и точен анализ на предпочитанията към определен вид изречения в уеб-диалекта може да бъде направен при ограничаване до определен жанр – блог, форум, социални мрежи – набирането и обработването на достатъчно представителен корпус, фокусирането върху определен кръг от теми и стил.

г) Разбира се, най-интересни са промените в лексикалната система. Можем да констатираме, че чрез уеб-диалекта продължава навлизането на множество нови думи като *даунлодвам*, *кликовам*, *тагвам*, *скиповам*, *логвам* и мн. др., а от социалните мрежи *хейтър*, *лайквам*, *юзър*, *блогър* и пр., за част от които има и български еквиваленти, които дори успяват да се наложат.

Специализирана лексика и термини откриваме отново при обсъждане на определена тема, която изисква познаване на проблема. В процеса на дискусията се обясняват се термини, дават връзки към сродни публикации, както и допълнителна информация:

(15) premen 04 Юли 2017 19:42

[...]

Бордът беше въведен с надценка на лева за да гарантира спекулативните пари на финансистите, стабилизира финансовата система, но на края на жизнения цикъл на повечето от промишленните предприятия, без те два имат възможност да реинвестират, при което като промишленият така и

човешкият капитал се обезцениха, без да се възпроизведат – нещо което сега мъчително става и много парциално:[...] (форум на в-к „Сега“ <http://www.segabg.com>)

Анонимността на потребителите дава възможност за използване не само на разговорни думи и изрази, оstarяла и диалектна лексика, но и на жаргонизми и вулгаризми. По този начин участниците показват владене на различни езикови регистри и умения да ги сменят. Тяхната цел е да привлекат вниманието на останалите участници, да омаловажат изказаното от тях мнение или да се пошегуват, както е в разменените постингри между **vance** и **Miziika**:

(16) **vance** 01 Авг 2016 00:22

Алосвах се, Мизийке, халосвах се! Ама вий, университетските хора, нали сте сериозни ... Живи и здрави да сте!

Хайде да спиме, че утре рано – на баиря !

Miziika 01 Авг 2016 00:28

ах ти ванчо, наш капитанчо!

Интересен е въпросът за използването на евфемизми в коментарните блогове, които са близки в жанрово и стилово отношение до публикациите в пресата. Статиите в блоговете се пишат от политици, журналисти и обществени личности, а коментарите към тях са на други участници в общуването. Както е видно от изследването на С. Халачева (2006), евфемизмите са явление, което е не само разпространено в българската преса, но води до създаването на нови синонимни двойки и обогатява езика. Интересно е да се проследи, дали ако евфемизмите могат да бъдат открити в статиите на блогърите, те се срещат и в коментарите на другите участници и по каква причина? Евфемизмите се използват, както е известно, за смекчаване на изказаното мнение и избягване на конфронтация. Необходими ли са те на блогъри и форумци, които използват псевдоним и на практика са анонимни, т.е. биха могли да си позволят да не смекчават директния изказ? Намерените примери показват, че тук чрез използването на евфемизми се цели постигането на по-силно въздействие – бежанците са просто „бройки“ или „проблемчета“:

(17) **NumLock**-ноем. 2016, 13:47 ч.

[...] Цял представител на Върховния комисариат пристигнал, за да договаря условията за получаване закрила от има-няма 5-6 търсещи убежище тук? Останалите – до 14280 бройки, дето искат при Мама – кой и кога ще си ги прибере оттук? (форум bg-mamma)

(18) **Кайзер Созе** 07 Сеп 2017 10:43

Ами те „проблемчетата“ продължават да си влизат в България. (форум bg-mamma)

Словотворчеството и игрите на думи продължават да бъдат популярно и много често използвано средство за привличане на внимание и показване на неодобрението към действия на политици, управляващи и журналисти. Така ЕС се превръща в *гейропа*, американците в *амерунгели*, туземците в *подчовеци*, толерантните хора – в *толерости*, а старият икономист – в *страшен* икономист.

Заключение

Резултатите от съпоставката на езика, използван в два различни периода в интернет форуми и блогове дават основание да твърдим, че този езиков вариант поради своята малка отдалеченост от книжовния/литературния език и способността си за развитие може да бъде определен като вид културен диалект – уеб-диалект/интернет-диалект. Неговите характерни особености са близостта до устната реч, компенсирането на прозодиката и кинезиката чрез използване на графични елементи, предпочтанието към простите съобщителни, подбудителни и въпросителни изречения, елипсите и анаколутите, използването на думи от компютърния жаргон. Особено важно място заемат словотворчеството и игрите на думи като средство за привличане на вниманието на другите участници в комуникацията. Една съпоставка между книжовната норма и особеностите на различните жанрове в уеб-диалекта ще даде една по-точна картина за тенденциите в неговото развитие.

ЛИТЕРАТУРА

- Androutsopoulos (2007):** Androutsopoulos, Jannis (2007): Neue Medien – neue Schriftlichkeit? In: *Mitteilungen des Deutschen Germanistenverbandes* 1/07, 72–97.
- Baron (2000):** Baron. Naomi S. N. *Alphabet to E-Mail: How Written English Evolved and Where It's Heading*. London; New York: Routledge.
- Bins / Piwinger (1997):** Bins, Elmar K. / Boris-A. Piwinger. *Newsgroups. Weltweit diskutieren*. Bonn: International Thomson Publishing,
- Bossong (2008):** Bossong, Georg: *Die romanischen Sprachen. Eine vergleichende Einführung*. Hamburg: Buske, 2008.
- Davis / Brewer (1997):** Davis, Boyd / Jeutonne Brewer: *Electronic Discourse: Linguistic Individuals in Virtual Space*. Albany, NY: State University of New York Press.
- Filinski (1998):** Filinski, P. *Chatten in der Cyber-World*. VMI Buch AG, Bonn.
- Kloss (1978):** Kloss, H. *Abstandssprachen und Ausbausprachen [Abstand-languages and Ausbau-languages]*. // Göschel, J. / Nail, N.; van der Elst, G. (Hg.): *Zur Theorie des Dialekts: Aufsätze aus 100 Jahren Forschung. Zeitschrift für Dialektologie und Linguistik*. Wiesbaden: F. Steiner. Beihefte, n.F., H. 16. pp. 301–322.
- Koch / Oesterreicher (1985):** Koch, P. / W. Oesterreicher: Sprache der Nähe – Sprache der Distanz. Mündlichkeit und Schriftlichkeit im Spannungsfeld von Sprachtheorie und Sprachgeschichte. // *Romanistisches Jahrbuch* Nr. 36, 15–43.
- Wildt te (2012):** te Wildt, B.: *Medialisation: Von der Medienabhängigkeit des Menschen*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht.
- Грозева (2011):** Грозева, М. *Езикът в интернет. Изследване върху политическите коментарни блогове в български и немски език*. София: Изд. ЛРЦ.
- Кирова (2002):** Кирова, Л. Пространствен динамичен модел на професиолекта на компютърните технологии и на социолектите на компютърно базирани групи. // *LiterNet*, 14.11.2001, № 11 (24) <<http://www.liternet.bg/publish3/lkirova/model.htm>> (04.05.2004).
- Кирова (2003):** Кирова, Л. Чатът – реалност, сътворяваща се от текст. // *LiterNet*, 13.06.2004, № 6 (55)
- Кирова (2004):** Кирова, Л. Един сравнителен поглед върху компютърната лексика в славянските езици. (Върху материал от български, руски, сръбски и хърватски). // *LiterNet*, 14.05.2004, № 5 (54)
- Коцев (2016):** Коцев, Р. *Съвременният български език като функционираща система в интернет комуникацията*“, дисертационен труд, ВТУ 2016.
- Левикайте (2010):** Levickaite, R.: Generation x, y, z: How social networks form the concept of the world without borders. (The case of Lithuania). // *LIMES: Cultural Regionalistics*, Vol. 3, Iss. 2/2010, p. 170–183.
- Ликоманова (2005):** Ликоманова, И.: За вторичната устност и вторичната писменост: към релацията стандарт : колоквиалност. // *Стандарт и субстандарт – диахронни и синхронни аспекти*., Шумен: УИ „Епископ Константин Преславски“, 2005, 137–144.
- Халачева (2006):** Халачева, С. Евфемизмите в езика на пресата. // *Годишник на департамента за езиково обучение – ИЧС при СУ „Св. Климент Охридски“*, том 14, с. 122–128.
- Хъдъсьн (1995):** Хъдъсьн, Ричард А. Социолингвистика. София: Университетско издателство „Св. Кл. Охридски“.
- Steinig (1976):** Steinig, W. *Soziolekt und soziale Rolle*. Düsseldorf: Pädagogischer Verlag Schwann.